

31.5.2

(הלכה כר"ש דברייתא) 34a → (משנה ב) 32b

Note: our סוגיא discussed the practice of "מרגיליך" – stripping the pelt off of an animal from the legs. This took extra effort and the result was deleterious to the meat, but advantageous to the pelt and would produce a highly sought-after pelt which could be sold for more

1. ובשרם יהיה לך פחזה התנופה וכשוק הימין לך יהיה: במדבר יח, יח
 2. בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו פגבי וקאיל: דברים טו, כב
 3. רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו פגבי וקאיל: דברים יב, טו
 4. אך פאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלנו: דברים יב, כב
 5. דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או לדתיתכם ועשה פסח לה': במדבר ט, י
 6. לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא כחטאת וכאשם: ויקרא ו, י
 7. כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה': ויקרא ב, יא
 8. ומעוד וכתות ונתוק וקרית לה' ובארככם לא תעשו: ויקרא כב, כד
 9. ואיש כי יקריב זבח שלמים לה' לפלא נדר או לנדבה בבקר או בצאן תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו: ויקרא כב, כא
 10. וידבר ה' אל אהרן ואני הגה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בגי ישראל לך נתתי למשחה ולבגיד לחק עולם: במדבר יח, ח
 11. אם רעה בעיני אדניה אשר לו יעדה והפדה לעם נכרי לא ימשל למכרה בבגדו בה: שמות כא, ח

- I בכור בעל מום: dispute as to who may partake of the מום
- a כהנים – per v. 1, just as כהנים are only for ושוק וזוהו, so too בכור is only eaten by כהנים
- b even ישראל – v. 1 refers to תם; בכור בע"מ; בכור בכור is covered by v. 2, which allows וטהור יחדיו ק"ו; טמא וטהור that זר may eat
- i Challenge: זר may never perform עבודה; טמא may, under circumstances where בצבור
- ii Defense: the referent is אכילה; in that context, זר is "stronger" as כהן טמא may never eat קדשים; זר may eat שלמים
- c even non-Jews – per v. 2, just as non-Jews may eat ואיל וצבי, so too they may eat בע"מ
- i Counter: 3 comparisons of צבי ואיל to פסוה"מ (vv. 2-4)
- One: to teach that plowing with שור פסוה"מ is akin to plowing with כלאים (2 animals)
 - Two: to teach (per הקפר ר"א) that just as שור requires שחיטה, so too חיות require שחיטה
 - Three: to teach that just as צבי ואיל have no בכורה, חייב בכורה, so too פסוה"מ are exempt from בכורה
- II בכור בע"מ ב"ש/ב"ה about נדות eating ברייתא
- a forbidden – per comparison in v. 1 – just as נדות may not eat ח"ש, they may not eat בכור
- b v. 1 refers to תם – בע"מ covered by v. 2 (טמא permitted)
- i that is only if טומאה caused by contact, not if it emanated from his/her body
- Per: פסחים טד: טומאה, where we distinguish between טומאה היוצאת עליו מגופו to "contact" טומאה
 - that is because in re: פסח, the תורה makes a point of נפש (v. 5); here, unqualified "טמא" (v. 2)
- III ברייתא – מרגילין (see note above) – forbidden on י"ט; similarly, may not be done to בכור or to פסוה"מ
- a understood – extra work for no נפש gain
- b authored by ב"ש, who regard בכור בע"מ as still requiring treatment as הקדש (re not allowing נדה to partake)
- c authored by ר"ח (תמורה ד: ר"ח) who regards פסוה"מ as קודש even after תמורה ד: ר"ח פסוה"מ
- i Note: ר"ח cannot attribute entire משנה to ב"ש; we only know their position re: בכור – but possibly don't extend to מ"מ, since בכור has "קדושה born-in" פסוה"מ
- And: cannot attribute entire משנה to ר"ח; perhaps only applies to פסוה"מ, which are strong enough to generate פדיון – but not to בכור, which cannot generate פדיון even after it becomes בע"מ
- ii Challenge (to ר"ח): our משנה allows for selling פסוה"מ in market place (i.e. we attempt to help הקדש gain)
- Answer: the practice of מרגילין, while it adds value to pelt, diminishes value of meat (per note, above)
- d Alternate explanation from א"י: stripping skin from legs looks like he's performing עבודה with קדשים
- e Alternate explanation (ר' יוסי בר אבין): perhaps he'll keep בכור בע"מ and פסוה"מ around to wait for buyer of whole pelt

- IV 22 משנה ב: dealing with a בכור תם that needs blood-letting, which is likely to involve making a מום (מטיל מום בקדשים - אסור) מום (אסור) - אסור)
- a ד' יהודה: may not let blood, even if it may die as a result (of no treatment)
- b חכמים: may let blood, but take care not to make a מום
- i if: a מום is made, it may not be eaten
- c ד'ש: he may let blood, even if it means making a מום
- d תוספתא ג: same issue, with extra position represented (note: there is some confusion as to attribution of positions)
- i ד'מ: may let blood, as long as no מום is made
- ii חכמים: may let blood even if it makes a מום; but may not slaughter as בעל מום
- iii ד'ש: may even be slaughtered for that מום
- iv ד' יהודה: may not let blood at all – even it means that the animal will die
- e ר"א (or ר"ח) taught his son: this dispute parallels תרומות ח: תרומות ח:
- i תרומות ח: תרומה (wine) becomes ספק טמא
- 1 ד'א: if it was in a dirty location, put in a clean location; if it was open, close it
- 2 ד' יהושע: if it was in a clean location, put it in a dirty location; if closed – open it
- 3 ד'ג: don't change anything
- (a) Alignment: ר' יהודה: רבן גמליאל; ר' יהושע: חכמים; ר"א: ר"מ
- (b) Challenge: perhaps ר"מ only disallows in re בכור as the מום would be actively made;
- (i) But: in תרומות, he may agree with ר' יהושע, to allow it to become טמא on its own
- (c) And: perhaps ר"א rules to protect תרומה, as אליהו may come and declare it to be טהור
- (i) But: in בכורות, since by leaving it it will die, he may agree with חכמים
- (d) And: perhaps חכמים only rule leniently in re: בכור – else it will die
- (i) But: in re: תרומות, they may be stringent, as אליהו may come to declare it טהור
- (e) And: perhaps ר' יהודה only forbids in בכורות as he is making a מום with his hands
- (i) But: in case of תרומה, he may allow it to be opened as per ר' יהושע
- (f) And: perhaps ר"ג only rules to leave the barrel alone - as אליהו may come to declare it טהור
- (i) But: in case of בכור, since it will die, he would allow letting the blood
- (g) Furthermore: in each case, the positions are taken based on פסוקים, not שיטות
- (i) ד' יוחנן: all agree that מחמץ is liable after מחמץ – per vv. 6-7
1. And: all agree that castration generates liability after סירוס, per v. 8
2. Dispute: whether making a מום on a בעל מום (like animal about to die) carries liability
3. ד'מ v. 9: כל מום לא יהיה בו – reading as וְהָיָה – may make no מום – even if בע"מ
4. ד'בנן v. 9: תמים יהיה לרצון – but it is no longer תמים, so there's no prohibition
- a. ד'מ: interprets ... תמים – to exclude בע"מ from before הקדש
- i. Challenge: this is obviously unfit
- b. Rather: ר"מ interprets it to exclude פסוה"מ – that the איסור הטלת מום doesn't apply
- i. In spite: of the ועבודה גיזה איסור even after פדיון
- c. ד'בנן: interpret ... כל מום – to extend prohibition to גרמא
- i. Per: ruling that one may not even put food on its ear so a dog will bite it → מום
- (ii) Here: they disagree about interpretation of פסוקים
1. ד'א v. 10 – read תרומתי טהורה – both תרומה טהורה and תלויה (ספק) – guard both (משמרת)
2. ד' יהושע: read it as תרומתי – single תרומה (טהורה) requires protection
- a. Challenge: ר"א doesn't follow the reading, rather the written form (אם למסורה ולא למקרא)
- i. Per: his ruling (ר"ע) about liberation of אמה עבריה (v. 11)
- b. Rather: ר"י reads – only that which is fit for כהנים to eat must be guarded
- i. ד'א: even תרומה תלויה is fit; as אליהו may come and declare it to be טהור
- f Final ruling: ר"ש ruled like שמואל
- i Question: if he means ר"ש of the משנה – we already know that שמואל rules like ר"ש in his dispute with יהודה ר' about דבר שאין מתכוין (which is at play in our משנה) – per well-known report that, contra רב, he rules like ר"ש
- 1 Rather: it must be ר"ש of the ברייתא
- (a) That: not only may he let blood (דבר שאין מתכוין), he may also slaughter on the basis of that מום
- 2 Note: we have an explicit version of that ruling of שמואל – הלכה follows ר"ש of the ברייתא